Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Pripravujeme zdravšie, krajšie a funkčné mesto

Metropolitný inštitút Bratislavy vznikol v roku 2019 ako koncepčné pracovisko mesta v oblasti architektúry, územného plánovania, participácie a strategického plánovania. Je mestskou príspevkovou organizáciou, ktorá má za úlohu priniesť do verejných priestorov kvalitnú architektúru a koordinované funkčné zásahy.

Metropolitný inštitút Bratislavy

- tvorí zadania a vyhlasuje architektonické súťaže, v ktorých sa kladie dôraz na kvalitu a funkčnosť riešenia. Verejné priestory v meste slúžia všetkým obyvateľom a ich kvalita má vplyv na to, ako sa v meste cítia.
- zabezpečuje štandardizáciu zásahov v mestskom priestore pomocou tvorby manuálov a princípov, aby napríklad na jednej ulici nebolo niekoľko druhov povrchov, ale aby boli jednotné podľa pravidiel pre danú lokalitu
- nastavuje transparentné a udržateľné mestské a územné plánovanie a tvorí strategické dokumenty (urbanistické, architektonické, procesné)
- na prvé miesto kladie verejný záujem a plánuje rozvoj mesta tak, aby stúpala kvalita života aj verejného priestoru.

A healthier, prettier and more functional city is being planned

Metropolitan Institute of Bratislava was established in 2019 as a conceptual city workplace dedicated to architecture, land-use planning, participation and strategic planning. It is an institution co-financed by Bratislava Municipality and its scope is to bring quality architecture to the public space and ensure co-ordinated functional interventions.

Metropolitan Institute of Bratislava

- announces and creates assignments of architecture competitions, with emphasis on the quality and functionality of the solution. Public spaces in the city are for each citizen and their quality impacts how they feel in it.
- ensures the interventions in the city space are standardised by creating manuals and principles, so that, for example, the surface of one street is not made from various materials, but is unified following the rules of the given locality.
- set ups a transparent and sustainable city and land-use planning and creates strategic documents (urban, architecture, procedural)
- puts the public interest on the first place and plans the city development ensuring the quality of both the life and the public space increases

O Metropolitnom inštitúte Bratislavy | **Metropolitan Institute of Bratislava**

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Priestor súčasného Komenského námestia sa začal formovať v súvislosti so stavbou Mestského divadla v roku 1776. Od západu ho ohraničila zadná časť divadla, dostalo názov Csákyplatz a stalo sa súčasťou III. obvodu mesta. Okolo námestia postupne pribudli budovy v štýle historizmu, napríklad na východnej strane budova Obchodnej a priemyselnej komory, či Palác Motešických, dnes národná kultúrna pamiatka. Na námestí sa zhromažďovali fiakristi, stáli tam aj stajne a rôzne búdy.

Súčasnú budovu divadla postavili v roku 1886 a priestor za divadlom medzi Andreasgasse (dnes Gorkého ulica) a Rosengasse (dnes Jesenského ulica) premenil v roku 1895 Bratislavský okrášľovací spolok na park. Budovu divadla z konca 19. storočia postavili podľa návrhov architektov Ferdinanda Fellnera a Hermanna Helmera. V roku 1912 odhalili v parku pamätnú fontánku grófa Štefana Pálffyho, ktorej časť je zachovaná v Galérii mesta Bratislavy.

Pôvodným názvom bolo Pálffyho námestie, no od roku 1932 sa názov zmenil na Komenského námestie. Neskôr tu vznikol obchodík s trafikou a na ulici Gorkého bola vybudovaná aj benzínová pumpa. Plocha námestia bola zmenšená prístavbou divadla v roku 1968, ktorá spočívala z nadzemnej a z podzemnej prístavby. V tomto období pribudol aj betónový povrch.

Komenského námestie naposledy ako námestie s parkom zažili ľudia v sedemdesiatych rokoch minulého storočia.

Múzeum mesta Bratislavy

História Komenského námestia

www.mib.sk

Metropolitný inštitút Bratislavy

Čo by chceli na Komenského námestí ľudia?

Skôr ako boli jasné plány na využitie priestoru na Komenského námestí, pripravil MIB participatívny proces s obyvateľmi Bratislavy, ako aj s odborníkmi. Cieľom participácie bolo zapojiť ľudí do obnovy Komenského námestia, a tiež zistiť potreby tohto priestoru a ľudí, ktorí tu žijú alebo tadiaľto prechádzajú.

Priestor Komenského námestia ľudia vidia ako relatívne bezpečné prostredie s atraktívnymi pohľadmi na okolité budovy historického centra. Najpozitívnejšie ľudia hodnotia výbornú pešiu dostupnosť námestia v blízkosti dopravného spojenia, pričom zároveň zostáva skryté. Mohlo by tak predstavovať tichý bod v rušnom centre.

Takmer **1200** respondentov sa zapojilo prostredníctvom dotazníka

Ďalších **200** ľudí vrátane expertov a expertiek bolo zapojených prostredníctvom verejných a expertných stretnutí

Pozitívne hodnotené aspekty Komenského námestia

Negatívne hodnotené aspekty Komenského námestia

Aký charakter by podľa ľudí obnovený priestor mal mať?

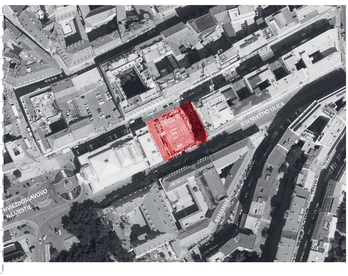
Komenského námestie – participatívne stretnutie

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Územie Komenského námestia je súčasťou významného komunikačného prepojenia medzi Hviezdoslavovým námestím a východnou časťou centra mesta. Širšie okolie námestia ohraničujú kľúčové komunikácie, a to komunikácia pokračujúca z Mosta SNP – Staromestská ulica, cesta tiahnuca sa popri Dunaji, Štúrova ulica (po ktorej premávajú električky po Starom moste do Petržalky) a tri námestia zo severu: Námestie SNP, Námestie Nežnej revolúcie a Kamenné námestie.

Pri vyhlásení súťaže na revitalizáciu Komenského námestia bolo zámerom Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava, Metropolitného inštitútu Bratislavy a Generálneho investora Bratislavy získať čo najkvalifikovanejší návrh na premenu Komenského námestia na Komenského parčík.

Architekti dostali za úlohu vypracovať návrh, ktorý rieši krajinnú úpravu, dopravnú situáciu a navrhuje pre toto námestie verejnú zeleň, mobiliár, povrchy a verejné osvetlenie.

Celková plocha riešeného územia je 1 835 m², ktorého súčasťou je cesta dĺžky 32 m. Pod veľkou časťou územia sú dnes podzemné garáže Slovenského národného divadla, čo determinuje riešenie jeho úprav.

Vytvorený park so zeleňou má ponúknuť mix funkcií so zachovaním komorného charakteru miesta. Novovzniknutý verejný priestor by mal tvoriť atraktívne predpolie pre budovu Slovenského národného divadla, či iné blízke kultúrne inštitúcie (Mestská knižnica Bratislava) a mal by umožňovať kultúrne programovanie pokojnejšieho charakteru.

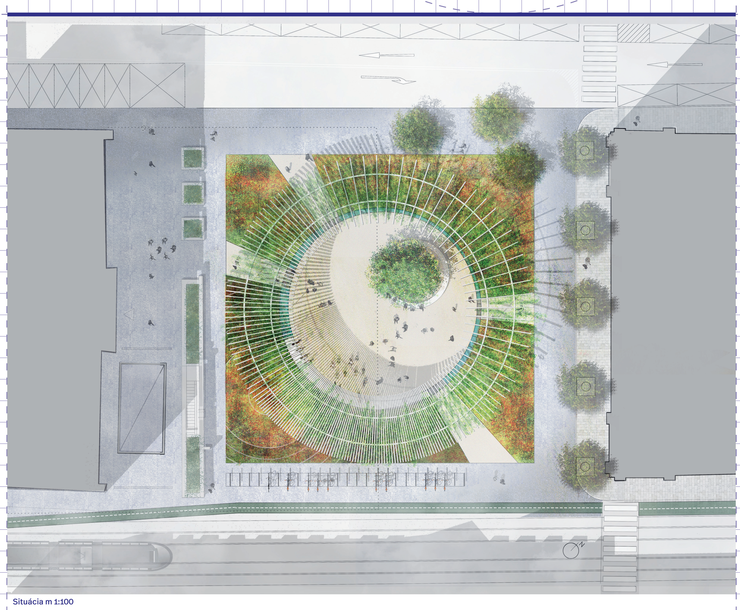
Architekti dostali za úlohu zohľadniť, že cez námestie často prechádzajú cyklisti a potrebujú zázemie, rovnako aj, že územie musí byť bezbariérovo prístupné. Vypracovanie súťažného návrhu zahŕňa aj preriešenie cestnej komunikácie spájajúcej Gorkého a Jesenského ulicu (momentálne o dĺžke 32 m) a chodníkov na celom riešenom území.

Mobiliár na námestí má umožniť oddych a sedenie jednotlivo alebo v skupinkách a ideálne posilňovať vzájomnú interakciu rôznych skupín na námestí. V rámci obnovy námestia sa má zrevitalizovať aj umelecké dielo pred priečelím prístavby SND. Riešené je tiež osvetlenie, pričom dôležitým kritériom jeho výberu je bezpečnosť na námestí s ohľadom na jeho primeranosť v kontexte osvetlenej zástavby.

Materiály povrchov budú korešpondovať s riešenou lokalitou a primerane odkazovať na historické pomery danej lokality. Do súťaže sa prihlásilo štrnásť ateliérov, z ktorých do druhej etapy odborná porota posunula štyri tímy.

Zadanie súťaže

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Situácia m 1:100

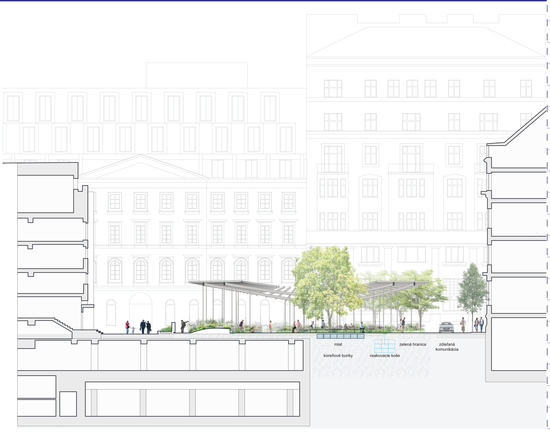
Priestor je dušou umenia (Frank Lloyd Wright)

Komenského záhradné námestie je navrhované ako aktívny bod rovnako ako bod schladenia miestnej komunity. Obnovuje sa pôvodná myšlienka uzavretej záhrady, ktorá tu kedysi bola.
Hranica, v minulosti plot a parkovo strihaná zeleň, sa stáva veľkorysou lúkou, ktorá je novým mäkko vysadeným rozhraním medzi mestom navonok ako aj novým priestorom záhrady smerom dovnútra. Láka, pozýva a chráni, skrýva zároveň. Lúku tvorí zmes vysokých tráv, kvetov a trvaliek, ktoré vytvárajú počas roka neustále sa meniaci obraz a vracajú do starého mesta bzučanie prírody – záhradné námestie pre všetkých, nielen pre ľudí. V strede lúky sa nachádza kruhový otvorený priestor umožňujúci ľudom stretávať sa, oddychovať, deťom bezpečne pobehovať a komunite organizovať kultúrne akcie prostredníctvom dočasných stoličiek, lehátok, stojanov, stánkov... flexibilný priestor adaptovateľný na rôzne potreby a pre ročné obdobia ako aj aktuálne trendy. Architektonická podoba námestia je výsledkom rôznych dôb, štýlov a zásahov; rôznorodosť , ktorú by sme chceli vyzdvihnúť a zvýrazniť.
Priestor nad lúkou vymedzuje vzdušná tieniaca konštrukcia, ktorá umocňuje pocit priestoru lebo mu dá inú mierku, zároveň ale zachováva vizuálne prepojenie s okolím a rámuje susediace budovy v rôznych uhloch. Toto prekrytie vytvára rôzne meniace sa tiene, reaguje na pohyb slnka, redne a hustne, aby vytvoril príjemne zatienené miesto, v ktorom je umiestnene sedenie. V zime naopak necháva priestor na presvinené miesta.
Znásobené subtilne vertikálne podpory – „stonky" umožňujú ťahavým rastlinám ako chmeľ rásť rýchle do výšky a kolonizovať konštrukciu. Zeleň dostáva tretí rozmer a stáva sa priestorom. Chmeľ je veľmi životaschopná a rýchlo rastúca rastlina, ktorá sezónne zmení atmosféru miesta a odvoláva sa na historickú záhradnú reštauráciu – zelený spoločenský priestor par excellence.
Pocit schladenia je v novej záhrade posilnený aj prítomnosťou vody – okolo centrálneho priestoru, z nízkych hmlových tyčí zasadených medzi trávami sa bude vznášať jemná para, ktorá spolu s plytkým vodným kruhom na okraji osviežuje mikroklímu záhrady v horúcich mesiacoch. Majestátny platan dominuje vnútornému priestoru a rozprestiera svoju korunu nad zvlnenú konštrukciu, dopĺňajúc jej tieň. Námestie je oslobodené od asfaltu, ktorý je nahradený priepustnými neakumulujúcimi materiálmi – samozhutňujúci a vlhkosť milujúci mlat vo vnútri, a recyklovaná stará kamenná dlažba (s povrchovou úpravou pre hendikepovaných ľudí) s vodopriepustným škárovaním na chodníkoch a pojazdných povrchov v napojení na existujúce dláždenie okolitých bratislavských ulíc.

Súťažný návrh
GROSS. MAX. landscape architects + N/A + Daniel Lapšanský

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Rezopohľad m 1:100

Celkový náhľad na priestor Komenského záhradného námestia

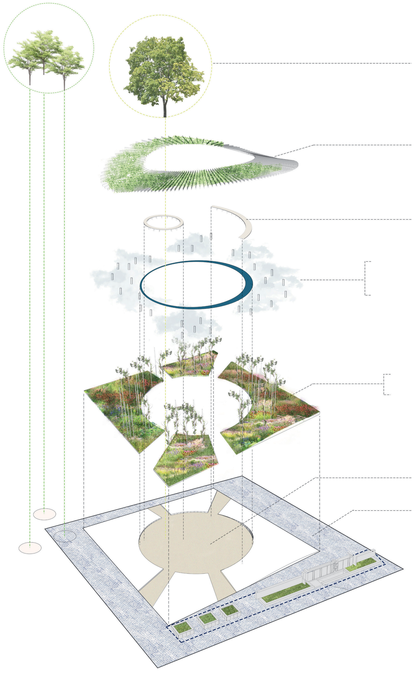
Súťažný návrh
GROSS. MAX. landscape architects + N/A + Daniel Lapšanský

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Zelená hranica záhradného námestia

stromová výsadba: skupina stromov
– gleditsia, solitér – platan

tieniaca konštrukcia: kovová lamelová
štruktúra s premenlivou hustotou sezónne
ťahavý chmeľ

mobiliár: stále sedenie

vodná hmla:chladenie/závlaha
demontovateľné stĺpikové rozprašovače

záhony: „lúka" ako ochranný
perimeter „lúka" ako vodu zadržiavaci vankúš
s ochladzujúcim výparom

mlat: vodopriepustný mäkký povrch
komunitných aktivít

dlažba: tvrdý povrch zdielaného

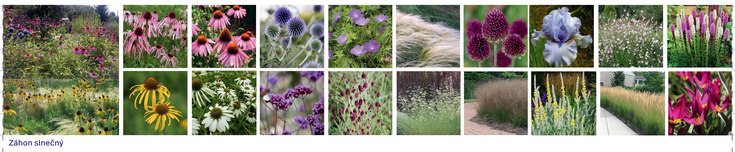
mestského pohybu

Súťažný návrh
GROSS. MAX. landscape architects + N/A + Daniel Lapšanský

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Záhon slnečný

Záhon polotieň

Ostatné dreviny a popínavky

Záhon tieň

Súťažný návrh
GROSS. MAX. landscape architects + N/A + Daniel Lapšanský

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Komenského parčík chápeme ako súčasť spojitej sústavy mestských priestorov od Rybného námestia cez Hviezdoslavovo námestie až po Komenského parčík. Všetky tieto územia považujeme za jeden urbánny celok, do ktorého je vložený objekt historického národného divadla ako významný architektonický akcent. V tejto súvislosti pracujeme v našom koncepte s určitými priestorovými princípmi, ale aj s materiálmi, ktoré nachádzame v okolitých mestských priestoroch.
V súťažnom návrhu prezentujeme koncept obsahujúci viacero nové funkcie, ktoré dnes absentujú v tejto centrálnej mestskej polohe a ktoré sa objavili aj v správe participácie s obyvateľmi na Komenského námestí. Predovšetkým je to zeleň, ktorá tu dnes veľmi chýba a ktorá by mala byť jedným z nosných prvkov identity tohto priestoru.
Naším cieľom je, aby parčík fungoval ako súčasť každodenného života mestskej štvrte a aby neboli iba jedným z bodov na tranzitnej trase, kde nie je dôvod zastaviť sa a stráviť tam určitý čas. Bezpečný priestor z hľadiska jeho architektonického formovania, sociálnej interakcie a prirodzenej kontroly, ktorú prinesú nové funkcie ako aj celková obnova tohto priestoru. Otvorený priestor v zmysle priechodnosti územia viacerými smermi a takisto aj vo význame jeho funkcií, ktoré budú svojou príťažlivosťou a variabilnosťou otvorené viacerým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľov.
Architektonický koncept vstupuje do námestia zjednocujúcim motívom kolonády a pergoly, ktoré ako nosiče popínavej zelene definujú priestor parku a zároveň prinášajú tieň aj na miesta, kde nie je možné vysadiť stromy.
4 funkčné kvadranty – územie parčíka je priestorovo rozdelené na 4 funkčné zóny, ktoré majú svoje tematické zameranie a zodpovedajúce vybavenie. Ide o tematické zóny: oddých v zeleni / občerstvenie / aktivity a interakcia / kultúra.
Všetky štyri zóny sa prirodzene navzájom prelínajú a obohacujú.

Kolonáda – pergola
Po obvode námestia je na sústave stĺpov navrhnutá pergola, ktorá má v priestore niekoľko funkcií. Jej nosný systém tvoria valcové stĺpy a štíhle I-profily kovových nosníkov. Na tomto gride sú uložené perforované kovové panely s nie veľmi hustou štruktúrou. Panely majú funkciu tieniacich prvkov a zároveň sú navrhnuté ako nosiče pre popínavú zeleň. Popínavé druhy vegetácie budú vysadené v teréne v blízkosti nosných stĺpov a takisto pri perforovaných stužujúcich stenách, po ktorých sa budú ťahať na hornú rastrovanú plochu pergoly, kde budú popínavky spoluvytvárať tieň pre pobytovú zónu parčíka.

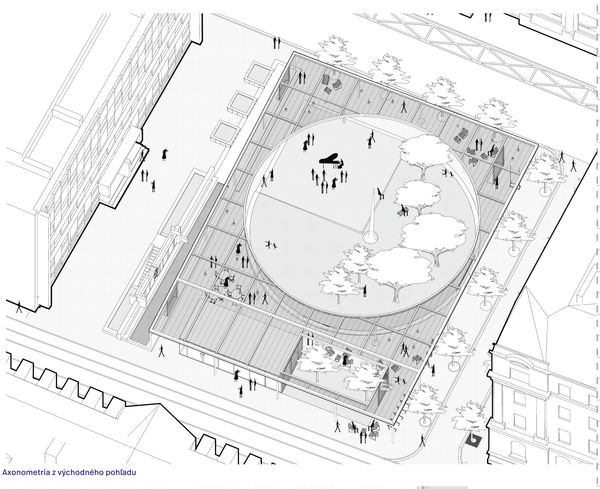
Pódium
Jedna zo štyroch častí centrálneho trávnika je koncipovaná ako pódium, ktoré umožňuje parčík využívať aj na komorné koncerty, menšie divadelné predstavenia, literárne večery, kde sa môžu konať okrem iného čítania pre deti, alebo pre seniorov. Rozmery pódia nie sú veľké (11 × 11 m), ale majú dostatočnú veľkosť napríklad pre občasné tanečné vystúpenia, koncertné podujatia kultúrneho leta, alebo iné spoločenské aktivity, ktoré by nerušili bývanie v okolitých objektoch.

Súťažný návrh
Ing. arch. Michal Bogár, AA SKA; autorský kolektív

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Axonometria z východného pohľadu

Rezopohľad severný m 1:100

Súťažný návrh
Ing. arch. Michal Bogár, AA SKA; autorský kolektív

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Pavilón
Vedľa centrálneho otvoreného priestoru s trávnikom a stromami je na južnej strane námestia pod pergolou navrhnutý presklený pavilón, ktorý môže obsahovať malú kaviareň spojenú s ďalšou funkciou (v nepriaznivom – sezónnom počasí môže prevziať časť funkcií z pódia). Pavilón bude zároveň vytvárať zázemie pre občerstvenie vo vonkajšom priestore v príjemnom tieni pod pergolou. Objekt je navrhnutý ako nezávislý prvok podsunutý pod pergolou. Má ľahkú konštrukciu s hliníkovými rámami a presklením a vlastným prestrešením. V pavilóne je aj menší priestor na uloženie skladacích stoličiek a zriadenie pohotovostnej toalety (napojenie na vodovod a kanalizáciu je možné zrealizovať z Jesenského ulice). Objekt pavilónu vytvára zároveň optický aj akustický filter voči dopravnému pohybu a ruchu zo strany Jesenského ulice, kde je situovaný aj vjazd do hromadnej garáže.

Výtvarné diela
Existujúce výtvarné dielo, ktoré je súčasťou návrhu pristavby SND (autor: A. Goliaš), zachovávame v plnom rozsahu a navrhujeme ho na reštaurovanie. Dielo zapájame do priestorového konceptu parčíka. Horizontálna figúra travertínového objektu vytvára v našom koncepte jeden z plánov priestorového členenia územia a spolu s tenkým filmom navrhovanej vodnej plochy je toto dielo súčasťou oddychovej zóny, pričom ho ponechávame v priehľadoch zo všetkých prístupových trás a relaxačných polôh.

Mestský mobiliár
Design lavíc, stoličiek, stolov, individuálnych sedadiel, smetných košov a ďalších prvkov je vybratý z ponuky overených výrobcov mestského mobiliáru. Prvky sú zrealizované predovšetkým z kovu, prípadne dreva (stoličky do pavilónu) - z trvácnych a odolných materiálov.

Slnečné hodiny
Do centrálneho trávnika navrhujeme staromestské slnečné hodiny. V strede mierne nakloneného trávnatého disku (pobytovej plochy pre návštevníkov) je navrhnutý piliér – Gnómon – ukazovateľ času slnečných hodín, ktorý môže byť realizovaný ako zvislý, alebo naklonený prvok a ktorý bude vrhať tieň na zatrávnenú plochu terénu. Niektoré konkrétne časové údaje by mohli byť na zemi vyznačené napríklad líniami, alebo umiestnením štíhlych lavíc na sedenie orientovaných v smere tieňa. Bol by tam teda napríklad prvok využiteľný ako sedadlo, ktorý by pre určité ročné obdobie vyznačoval čas 12.00 a ďalšie podobné prvky.

Sadovnícky koncept: stromy, trávnik, kvetinové záhony
Navrhované sadovnícke úpravy a vegetačné prvky nadväzujú na architektonický koncept celého námestia a podporujú jeho ústredný zámer vytvoriť na území Starého mesta nový zelený priestor poskytujúci príležitosť pre mestské aktivity, ale predovšetkým pre oddych a stretnutia ľudí rôznych vekových skupín v príjemnom parkovom prostredí.
Stromy sú navrhnuté vo všetkých polohách námestia, kde sa nenachádza suterén SND a kde je možné reálne sadiť vzrastlé stromy. Je to napríklad po obvode parčíka, kde sú navrhnuté alejové stromy nadväzujúce na existujúce stromoradie pri objekte bývalej obchodnej komory, tvorené Jaseňovcom metlinatým (Koelreutéria paniculata Fastigiata). Nové stromoradie na Gorkého ulici, doplnené stromy do podoby aleje pri bývalej obchodnej komore a takisto nové dva stromy zakomponované do obdĺžnikového otvoru pergoly zo strany Jesenského ulice tvoria nosné prvky zelene riešeného územia. Stromy zároveň ohraničujú novovytvorený priestor parčíka a z diaľkových pohľadov signalizujú prítomnosť zelenej oázy v Starom meste. Koncept výsadby je doplnený o nové vzrastlé stromy aj vo vnútornej polohe námestia, kde sa nenachádzajú podzemné priestory SND.

Otvorená trávnatá plocha je navrhnutá v centre parčíka v podobe kruhového disku s plochou vyše 260 m². Táto plošná zeleň plní niekoľko funkcií. Okrem pobytového a oddychového priestoru pre návštevníkov plní dôležitú úlohu vsakovacej plochy pre zrážkovú vodu, ktorá bude kumulovaná v rámci systému vodozádržných opatrení. V jednom kvadrante trávnatého kruhu je umiestnené pódium určené na komorné kultúrne aktivity.

Kvetinové záhony – v bočných polohách územia a po okrajoch centrálnej trávnatej plochy je plánovaná výsadba bohato kvitnúcich trvalkových záhonov v kombinácii s trávnatými trsmi. Záhony budú vytvárať kvitnúci lem v priestore námestia.

Popínavá zeleň je ďalším dôležitým prvkom sadových úprav. Ako vhodné druhy navrhujeme popínavky Clematis a Akebia a divoké popínavé ruže, ktoré sú navrhnuté v rámci pergoly obkolesujúcej centrálnu časť parku. V tienistých a polotienistých polohách budú vysadené farebné druhy brečtanu napríklad Hedera helix Goldchild a pod.

Hospodárenie s vodou
Súčasťou koncepcie obnovy Komenského parčíka je aj ideový návrh systému ekologického hospodárenia s vodou. Patrí doňho akumulácia vody z dažďových zvodov z okolitých objektov. V návrhu konkrétne počítame so zadržiavaním vody z objektu na východnej strane námestia. Vodu navrhujeme zbierať do akumulačnej nádrže umiestnenej pod terénom parčíka – voda bude prechádzať cez filter do nádrže, ktorá bude mať prepad do kanalizácie pre prípad prívalových dažďov. Cez ďalší filter sa bude voda čerpadlom rozvádzať k jednotlivým stromom a do zavlažovacieho systému kvetinových záhonov a ku koreňom popínaviek. Pre prípad suchých dní je navrhnuté dopúšťanie vody do nádrže z verejného vodovodu.

Povrchové úpravy – dlažba
Pochôdzne plochy parčíka sú navrhnuté ako vodopriepustné, čo je v centrálnej mestskej polohe veľmi dôležitý cieľ, ktorý sledujeme v celom našom návrhu. Tak ako centrálny trávnik parčíka umožňuje vsakovanie dažďovej vody, rovnako aj dlažba chodníkov je navrhnutá na podkladových vrstvách, ktoré umožňujú vsakovanie. Ako finálna pochôdzna vrstva je navrhnutá kamenná dlažba z menšieho formátu žulových, resp. andezitových kociek (cca 6 × 6 × 6 cm), ktoré sú príbuzné formátom dlažby použitej na Hviezdoslavovom námestí.

Výstavnícky systém
Konštrukcia pergoly je svojím princípom stĺpov a trámov pripravená na inštaláciu výstav (zavesenie) výtvarných diel, fotografií, architektonických výkresov a pod. Nasvietenie týchto exponátov je možné riešiť ad hoc napojením a inštaláciou ďalších výstavníckych reflektorov. V priestore parku – na trávnatom disku aj na plných plochách – je možné vystavovať aj sochárske diela a iné trojdimenzionálne objekty.

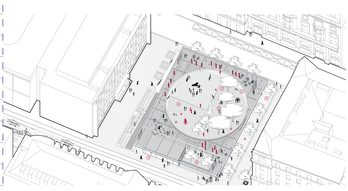
Osvetlenie
Systém osvetlenia je prepojený s objektom pergoly, kde na horizontálnych prvkoch prístrešku sú navrhnuté osvetľovacie prvky, ktoré vytvoria celkovú hladinu osvetlenia parčíka (z hľadiska bezpečnosti priestoru) a zároveň sú tu navrhnuté drobnejšie bodové svietidlá (proporčne príbuzné veľkosti klasickej žiarovky), ktoré by mohli tvoriť tlmenejší relaxačný typ osvetlenia (napr. guľové typy svietidiel s priemerom cca 100 mm s úspornými LED zdrojmi). V blízkosti pódia sú navrhnuté reflektory, ktoré zabezpečia osvetlenie kultúrnej produkcie. Horizontálne trámy nad pódiom je možné využiť aj na fixovanie ďalších reflektorov pre potreby koncertu, alebo divadelného predstavenia.

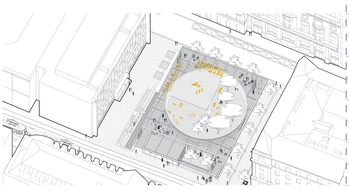
Súťažný návrh
Ing. arch. Michal Bogár, AA SKA; autorský kolektív

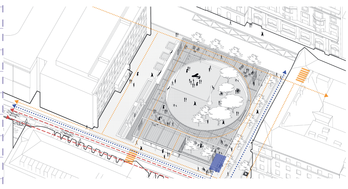
www.mib.sk

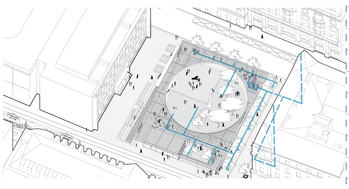
Metropolitný
inštitút
Bratislavy

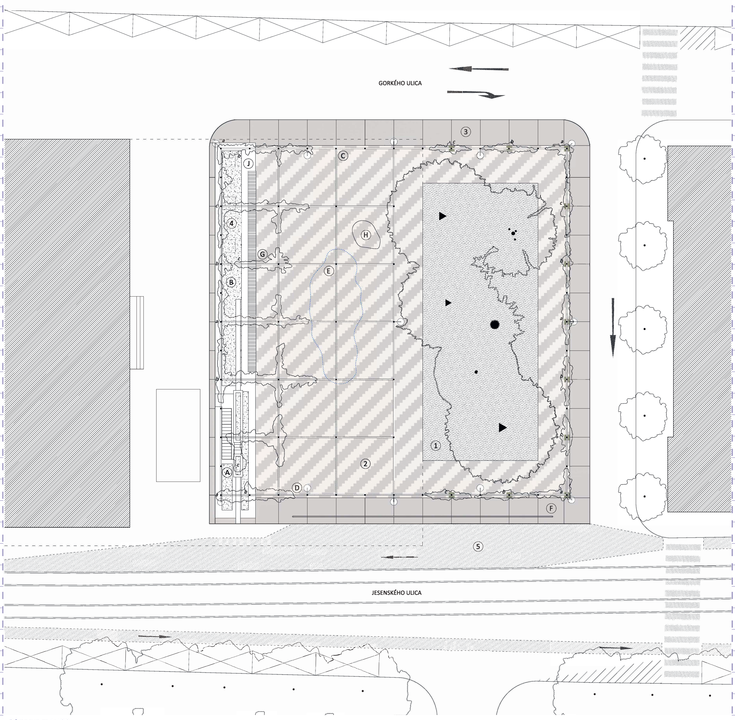

Súťažný návrh
Ing. arch. Michal Bogár, AA SKA; autorský kolektív

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Pôdorys m 1:100

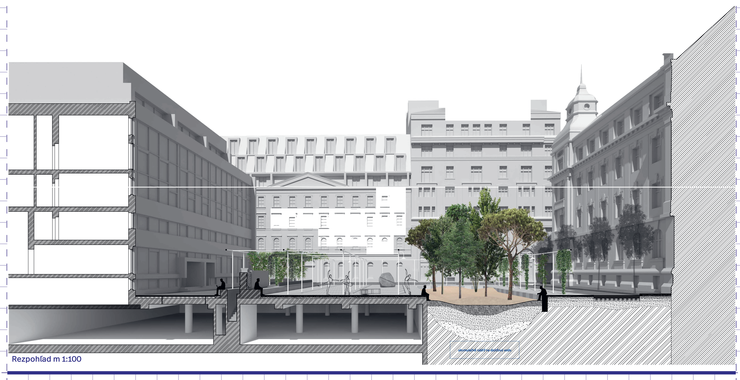
Priestor Komenského námestia je momentálne charakteristický asfaltovým prázdnom obkoleseným množstvom fasád, ktoré v teplých mesiacoch sálajú enormné, neznesiteľné teplo. Do štruktúry Bratislavského centra vstupujeme s kvalitou ktorá je odlišná a dopĺňa paletu otvorených verejných priestranstiev v centre. Momentálne prázdny priestor sa v našom projekte mení na plný a výplňou je zeleň. V návrhu priznávame plochu nad garážou a plochu mimo garáže a priestor námestia delíme na dve časti – jamu a pergolu. Tieto sú vizuálne prepojené perimetrickou oceľovou konštrukciou s popínavou zeleňou. Urbánna pergola priestor vizuálne zjednocuje a formálne odkazuje k parteru, ktorý na Komenského námestí chýba. Namiesto obchodu, alebo reštaurácie je však za za touto „fasádou" verejný priestor – námestie, ktoré je parkom. Návrh zjednocuje striedmosť námestia s hedonizmom parku a tým odpovedá na paradox existujúcej a požadovanej priestorovej typológie. Takto sa námestie stáva relaxačným parkom a eventovým námestím zároveň. Dáva možnosti akéhokoľvek užívania, pohybu a programovania, od výstav, cez hudobné eventy, inštalácie, po protestné stretnutia až zimné gulovanie, sedenie, piknikovanie, hojdanie, chillovanie, „sprchovanie", alebo dokonca romantické svadby a stretnutia. Kde sa stretneme? Pod pergolou. Jama a pergola sú dve ústredné témy riešeného priestoru. Jama je nižšinou v okolitej rovine námestia. Jej širší kontext tvoria 4 veľké, svetlé dosky fasád okolitých budov, ktoré ohrievajú priestor o približne 2 °C, k čomu treba priratať klimatické oteplenie +1,5 až +3, čo v priestore tvorí mikroklímu približne o 4 °C teplejšiu, ako je v okolí. Typológia terénnej nižiny ako aj horúca mikroklíma sú teda rozhodujúce priestorové vlastnosti pre výber dlhodobo udržateľnej pôdy a drevín v návrhu. Pôdou sú naviate piesky s pH 3,5 – 4,5. Tie prepúšťajú stekajúcu vodu do zadržiavacích spodných vrstiev prefiltrovaní. Piesok transportovaný vetrom má zaoblené zrná. Povrch je oblý a matný. V skladbe prevláda kremeň (75 – 90 %) obohatený o typické moravské horniny a živce. Kostrou výsadby sú tri borovice (P. pinea) s vyššie položenou oválnou korunou. Dominantu tvorí vysoký a štíhly topoľ. Koláž stromov dopĺňa srdcovitý javor a viackmeň-drieň. V jame je tieň. Stromy ako aj liany, ktoré zatieňujú veľkú časť námestia kvitnú striedmo, s výnimkou sýto červených plodov ruže šípovej (Rosengasse je historický názov Jesenského ul.), ktorá sa ako aj brečtan vinič po oceľovej mreži. To predznamenáva údržbu: vyvlizovanie a strihanie šípky, ako aj občasné prečistenie, doplnenie a prevalcovanie odviateho piesku. Okraj jamy dovoľuje sedenie, vnútro slobodu pohybu a lozenie po stromoch, z ktorých sa dá bezpečne padnúť na mäkšiu zem. Pergola je subtílna oceľová konštrukcia a je rámcom predovšetkým pre popínavú (rýchlu) zeleň postupne obrastajúcu stĺpy, ale tiež pre rôzne aktivity a scenáre ktoré sa v tomto priestore môžu odohrávať. Grid 5 × 5 metrov je vysoký 4 metre a umožňuje organizovanie trhov, tancovačiek, vešanie hamakov a hojdačiek, alebo inštalovanie umeleckých diel a fotografií. Súčastou pergoly je vodný prvok – trisky so senzorom na určitú teplotu, ktoré vedia fungovať v režime vodná para alebo v režime jemný dážď.

Súťažný návrh
totalstudio

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Rezpohľad m 1:100

Súťažný návrh
totalstudio

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

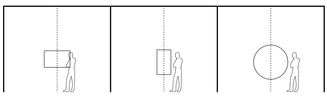
Scenáre

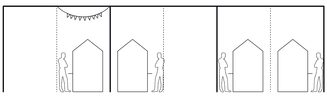
Umelý dážď

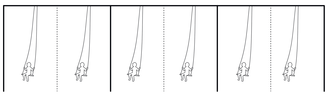
Pop up restaurant

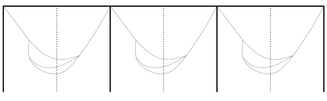
Výstava

Market/Streeetfood

Hojdacia inštalácia (MDD)

Relax

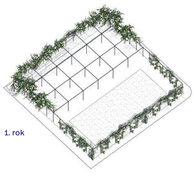
Súťažný návrh
totalstudio

www.mib.sk

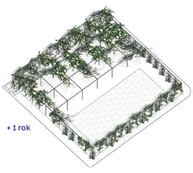
Metropolitný
inštitút
Bratislavy

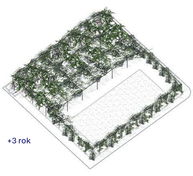
Pergola + popínavé rastliny

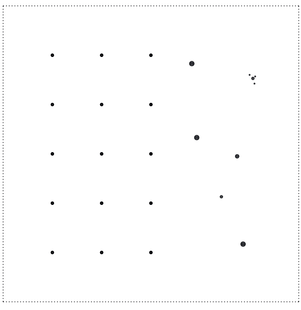
1. rok

+ 1 rok

+ 3 rok

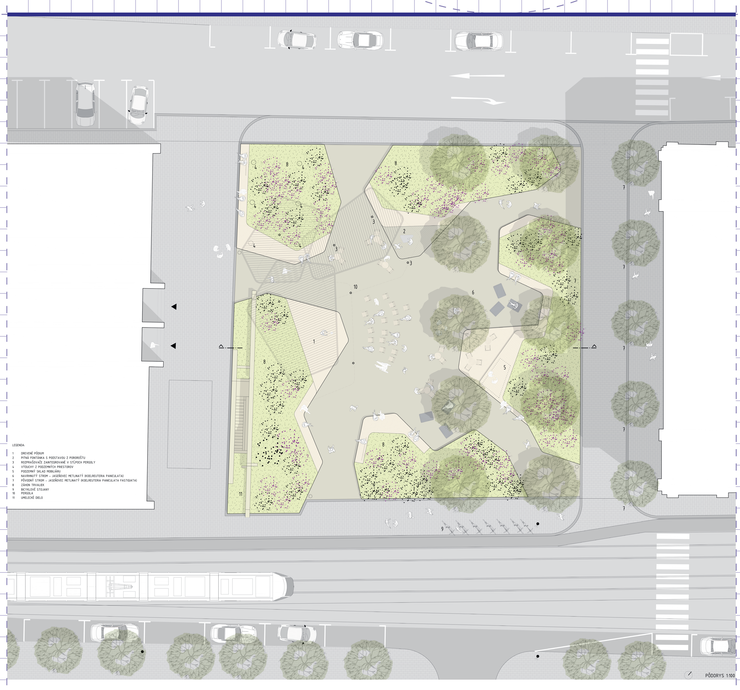

Grid vs. stromy

Súťažný návrh
totalstudio

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Koncept je založený na myšlienke vytvorenia centrálneho, avšak mierkou intímneho priestoru s vlastnou mikroklímou, obkolesného zo všetkých strán zeleňou. Zvolené tvarovanie vnútorného priestranstva vytvára viacerí výbežky zelených ostrovov a zálivy s ešte pokojnejšou atmosférou. Z vonkajšej strany je parčík jednoznačne vymedzený lineárnymi hranami zelených plôch, ktoré sú prerušované piatimi nástupmi do priestoru. Dva nástupy sú situované do náročných polôh pri križovaní jednosmernej komunikácie s Gorkého a Jesenského ulicou. Doprava v území nebude zásadným spôsobom ovplyvnená. Najmarkantnejšou úpravou je vydláždenie jednosmernej spájajúcej komunikácie medzi Gorkého a Jesenskou ulicou a zrušenie 10-tich parkovacích miest na ňu naviazaných. Niveleta komunikácie bude zdvihnutá do úrovne námestia a chodníka popri budove bývalej Obchodnej komory. Na Gorkého ulici budú zrušené všetky 3 parkovacie miesta ležiace v riešenom území. Získaná plocha bude využitá pre parčík a chodníky okolo neho. Pre stanovisko bicyklov vyčleňujeme časť chodníka popri cyklotrase na Jesenského ulici, kde sú aj v súčasnosti stojany bikesharingovej spoločnosti.
Materiály sa snažíme používať so zámerom zvýraznenia parkového, až záhradného charakteru priestoru. Preto sme sa rozhodli pre stabilizovaný mlatový povrch z prírodného drveného kameniva, ktorý okrem ekologických aspektov nesie aj odkaz na pôvodný historický parčík. Zelené plochy sú olemované kovovými obrubami s premenlivou výškou (max. však 40 cm). Vo veľkej miere je lemovanie spojené s drevenými lavicami, ktoré plynulo prechádzajú do drevených roštov, navrhnutých ako viacúrovňové neformálne sedenie. Výsadba je v prevažnej miere tvorená plošnými trvalkovými záhonmi s vyšším stupňom autoregulácie, mulčovanými štrkom, bez nutnosti pravidelného zavlažovania. Umiestňované sú po okraji parčíka, čím pomôžu vytvoriť pocit zeleného, kvitnúceho raja v centre mestskej zástavby. Záhony budú doplnené o cibuloviny kvitnúce od skorých jarných mesiacov. V nadväznosti na alej pred budovou bývalej Obchodnej komory bude na rastlom teréne vysadených 10 stromov jaseňovca metlinatého (Koelreuteria paniculata v základnom druhu). Stromy budú sadené s podchodnou výškou 2,2 m. Dažďové vody budú v maximálnej miere zachytávané v riešenom území, čomu pomôžu veľké plochy trvalkových výsadieb. Pre zväčšenie prekoreniteľného priestoru stromov a zadržanie vôd v území bude použitý systém štrukturálnych substrátov. Pod spevnenými plochami (mimo plôch nad suterénom prístavby SND) bude vytvorená prevzdušňovacia vrstva zo štrku fr. 32/64 (200 mm), pod ktorou bude zmes kameniva fr. 100/150 zmiešaná s ornicou (600 mm), plniaca funkciu nezhutneného prekoreniteľného priestoru a vrstvy, do ktorej bude stahovaná dažďová voda zaviažujúca stromy. Prebytočná voda bude cez bezpečnostný prepad odvádzaná do kanalizácie.
Pergola poskytuje tieň časti parčíku nad podzemnými priestormi prístavby SND, kde nemôžu byť vysadené vysoké stromy. Tvorená je ľahkou oceľovou konštrukciou na subtílnych kruhových stĺpoch výšky cca 4 mvýška parteru). Vzájomne natočené polia pergoly sú vyplnené kovovými lamelami. Zaťaženie konštrukcie bude prenášané cez oceľové platne a profily skryté v podlahe do stropných prekladov a stĺpov suterénu. V stĺpoch pergoly budú zakomponované vodné rozprašovače a svetelné reflektory nasvetľujúce námestíčko. Mobiliár bude nepravidelným spôsobom rozmiestnený po celom vnútornom priestore parčíka. Okrem pevného sedenia vo forme drevených sedacích múrikov (miestami doplnených o operadlo) bude priestor vybavený ľahkými skladacími stoličkami so stolíkmi, ktoré bude možné voľne zoskupovať okolo prekrytého pódia. Priestor je možné doplniť o masívne plastové sedacie prvky rôznej farby, podporujúce neformálny charakter námestia. Sklad mobiliáru navrhujeme zriadiť v zapustenom priestore cca 2 × 3 × 1,5 m, pod dreveným roštom, umiestneným mimo podpivničenej časti priestoru. K vybaveniu parčíka bude patriť aj atypická pícia fontánka, umiestnená na kovovom rošte. Fontánku s roštom navrhujeme poňať ako umelecký prvok (napr. možnosť doplnenia o drobné skulptúry alebo citáty odkazujúce na J. A. Komenského). Ďalej park dopĺňajú typové odpadkové koše (Mmcite nanuk, opláštenie tahokovom) a stojany na bicykle s oceľovou konštrukciou a drevenými prvkami (Mmcite bikeblocq). Umelecké dielo vytvorené v rámci prístavby SND je v plnej miere zaintegrované do návrhu. V záujme materiálového zjednotenia všetkých prvkov sme si dovolili zameniť kamenný sokel zeleného ostrovčeka okolo diela za kovový rovnakej výšky. Časť sokla vzadu pri schodisku do suterénu ostáva kamenná.

Súťažný návrh
OFFICE110 architects

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Kultúrne podujatie

Výstavné panely

Mobilné sedenie

Pevné sedenie / vodný prvok

Súťažný návrh
OFFICE110 architects

www.mib.sk

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

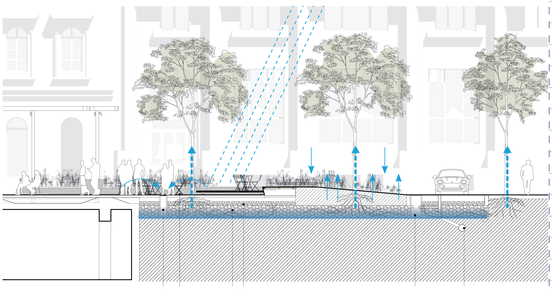

Súťažný návrh
OFFICE110 architects

Metropolitný
inštitút
Bratislavy

Súťažný návrh
OFFICE110 architects

www.mib.sk